

IP – Šolsko novinarstvo

Datum: 2. 6. 2020

Enota: šolski časopis – **Potovanje skozi čas, raziskovalni kotiček**

Teme: stare hiše, kapelice, znamenja ob cesti ...

Predavateljica: Zlata Kastelic, prof.

Pripravila: Zlata Kastelic, prof.

Spoštovani,

V vsakem časopisu se občasno pojavijo rubrike, ki predstavljajo **kulturno in naravno dediščino** okolja, kjer živimo.

V naši bližini je vse manj čudovitih starih stavb, ki so nekoč predstavljale način življenja v okolju, kjer so nastale. Pa vendarle – še vedno najdemo hišo, kozolec, prostore za spravilo sena in poljskih pridelkov, vodnjake, ki pričajo o delu, navadah, premoženju, smislu za estetiko v preteklih desetletjih, stoletjih ...

Najdemo tudi znamenja ob cesti, križe sredi polja, kapelice ... Ste kdaj razmišljali, kaj sploh pomenijo? Vas zanima, iz katerega lesa, kamna oz. materiala je vse to narejeno?

Primer: R A Z I S K O V A N J E P R E T E K L O S T V M O J E M O K O L J U

DEDIŠČINA IN NAČIN ŽIVLJENJA

Slika 1: »Po domače se je hiši reklo pr` Šimnk, nam pa domačini še vedno rečejo Šimenkovi.« Mekinje, 2010.

Hiša je bila leta 1911 obnovljena, streha je bila dvignjena. S tem je hiša pridobila »ispo«, prostor na podstrešju, ki je služil shranjevanju žita in sušenju ter shranjevanju mesa.

Meso so sušili s prekajevanjem v »rauf kamri«, prostoru, skozi katerega so preusmerili dim iz dimnika peči v »hiši«.

Na začetku 20. stoletja je bila največja hiša v vasi. Znano je, da je bila v hiši gostilna, prav tako so bila v njej organizirana tudi »žegnanja« jedi in volitve (še nekajkrat po 2. svetovni vojni).

Na glavni fasadi, obrnjeni proti nekdanji cesti, je kapelica s kipom Marije z Jezusom.

Stanovalci imajo shranjenih nekaj starih predmetov, ki so jih nekoč uporabljali pri delu na primer »krtača« za lan iz leta 1871, z izžgano letnico in začetnicami lastnika hiše (MZ, MK). Zdaj služi za okras v veži (slika 2).

Slika 2: Krtača za lan, 2010.

Naloga: Poiščite, prosim, hišo, znamenje ali stavbo, ki priča o preteklosti. Poslikajte jo/ga, priložite sliko in tekst dopolnite s podatki, iz katerih bomo prepoznali: starost stavbe, predmeta ..., čas nastanka, kraj, okoliščine izdelave, namena postavitve križa, kapelice, kozolca, hiše ..., mojstra. Predstavite zdajšnjega lastnika in njegov odnos do kulturne dediščine.

Kaj pa vi? Kakšen odnos imate vi do stvari, ki odražajo našo preteklost? V nekaj povedih opišite vaše razmišljanje.

Zlata Kastelic, prof.